UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 1. marca 2011 *

Vo veci C-457/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Tribunal de première instance de Liège (Belgicko) z 29. októbra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 23. novembra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Claude Chartry

proti

Belgickému kráľovstvu,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J.-J. Kasel, sudcovia M. Ilešič a M. Berger (spravodajkyňa),

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: A. Calot Escobar,

* Jazyk konania: francúzština.

po vypočutí generálneho advokáta,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 EÚ v znení platnom pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, ako aj článku 234 ES.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi C. Chartrym a Belgickým kráľovstvom vo veci daní.

Právny rámec

3 Článok 26 špeciálneho zákona zo 6. januára 1989 o Cour d'arbitrage (*Moniteur belge* zo 7. januára 1989) v znení najmä špeciálneho zákona z 12. júla 2009 (*Moniteur belge* z 31. júla 2009) znie takto:

„§ 1 Cour d'arbitrage rozhodne o predbežnej otázke formou rozsudku, ako ide o:

…

3. porušenie článkov hlavy II, nazvanej ‚Belgickí štátni príslušníci a ich práva', a článkov 170, 172 a 191 ústavy;

…

§ 2 Ak je takáto otázka vznesená na niektorom súde, musí sa tento súd obrátiť na Cour d'arbitrage, aby o nej rozhodol.

Súd však nie je povinný tak urobiť:

…

2. ak už Cour d'arbitrage rozhodol o otázke alebo žalobe s totožným predmetom.

…

§ 4 Ak sa na súde uplatní, že zákon, dekrét alebo predpis uvedené v článku 134 ústavy porušuje základné právo, ktoré úplne alebo čiastočne analogicky zaručuje ustanovenie hlavy II ústavy, ako aj ustanovenie európskeho alebo medzinárodného práva, súd sa musí najskôr obrátiť na Cour d'arbitrage, aby rozhodol o predbežnej otázke týkajúcej sa zlučiteľnosti s ustanoveniami hlavy II ústavy.

Odchylne od prvého odseku povinnosť položiť predbežnú otázku sa neuplatní:

1. v prípadoch uvedených v odsekoch 2 a 3;

…“

4 Článok 28 špeciálneho zákona zo 6. januára 1989 o Cour d’arbitrage stanovuje:

„Súd, ktorý položil predbežnú otázku, ako aj akýkoľvek iný súd, ktorý má rozhodovať v tej istej veci, je na účely vyriešenia sporu, v rámci ktorého boli položené otázky uvedené v článku 26, viazaný rozsudkom Cour d’arbitrage.“

Skutkové okolnosti a prejudiciálna otázka

5 Claude Chartry, s bydliskom v Belgicku, pracoval ako informátor pre spoločnosť so sídlom v Belgicku, ktorá sa špecializuje v oblasti obrany poistencov.

6 V nadväznosti na kontrolu belgický daňový úrad vykonal opravu výšky príjmov priznaných C. Chartrymu za zdaňovacie obdobia 1994, 1995 a 1996 a dodatočne mu vymeral výšku priamych daní zodpovedajúcich týmto zdaňovacím obdobiam. Daňový doplatok za zdaňovacie obdobie 1994 bol splatný 18. februára 1997, za zdaňovacie obdobie 1995 dňa 18. septembra 1997 a za zdaňovacie obdobie 1996 dňa 25. augusta 1997.

7 V dňoch 11. februára a 9. októbra 1997 podal C. Chartry sťažnosti proti rozhodnutiam, ktorými mu boli vymerané tieto daňové doplatky.

8 Dňa 30. novembra a 7. decembra 2001 boli C. Chartrymu doručené výzvy na zaplatenie, ktorých účinkom sa prerušuje plynutie premlčacej lehoty.

9 Sťažnosti C. Chartryho boli vo veľkej miere zamietnuté rozhodnutím daňového úradu zo 17. októbra 2007.

10 Dňa 17. januára 2008 podal C. Chartry žalobu na Tribunal de première instance de Liège. Tvrdil, že podľa belgickej daňovej úpravy sa nedoplatky priamych daní premlčujú po uplynutí piatich rokov odo dňa ich splatnosti a že počas daných piatich rokov nasledujúcich po dni splatnosti daňových doplatkov, ktoré sú od neho vymáhané, nebol vydaný akt, ktorým by bolo prerušené plynutie premlčacej lehoty v zmysle článku 2244 belgického Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o dve výzvy na zaplatenie, ktoré mu boli doručené v roku 2001, C. Chartry sa odvoláva na judikatúru belgického Cour de cassation, podľa ktorého doručením výzvy na zaplatenie, ktorá bola vydaná na základe namietaného daňového dlhu, nemá za následok prerušenie plynutia premlčacej lehoty v zmysle článku 2244 uvedeného Občianskeho zákonníka.

11 Belgické kráľovstvo vo svojej odpovedi tvrdí, že podľa článku 49 programového zákona z 9. júla 2004 (*Moniteur belge* z 15. júla 2004) platí, že aj keď bol daňový dlh napadnutý, výzvu na zaplatenie treba považovať za akt, ktorým sa prerušuje plynutie premlčacej lehoty v zmysle článku 2244 belgického Občianskeho zákonníka.

12 Vnútroštátny súd uvádza, že Cour d'arbitrage v rozsudkoch zo 7. decembra 2005 a z 1. februára 2006 rozhodol, že článok 49 programového zákona z 9. júla 2004 má retroaktívny účinok, ktorý síce zasahuje do súdnych záruk priznaných občanom, ale je odôvodnený mimoriadnymi okolnosťami a je nevyhnutný z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu.

13 Vnútroštátny súd zastáva názor, že článok 49 programového zákona z 9. júla 2004 vzhľadom na svoju retroaktívnu povahu predstavuje zásah zákonodarcu do prebiehajúceho súdneho konania, ktorý nie je v osobitnej situácii C. Chartryho odôvodnený primeranou rovnováhou medzi požiadavkami všeobecného záujmu a ochranou základných práv dotknutej osoby.

14 Vnútroštátny súd sa však domnieva, že z tohto konštatovania nemôže vyvodiť dôsledky, pretože mu v tom bráni článok 26 špeciálneho zákona zo 6. januára 1989 o Cour d'arbitrage, ktorý súdu, na ktorom sa uplatňuje, že právny predpis je v rozpore so základným právom zaručeným ustanovením belgickej ústavy a ustanovením európskeho alebo medzinárodného práva, v zásade ukladá povinnosť obrátiť sa najskôr na Cour d'arbitrage, aby rozhodol o predbežnej otázke týkajúcej sa ústavnosti predmetného predpisu. Podľa odseku 4 druhého pododseku bodu 1 a odseku 2 druhého pododseku bodu 2 uvedeného článku sa táto povinnosť na súd v tomto prípade určite nevzťahuje, lebo Cour d'arbitrage už dvakrát potvrdil súlad článku 49 programového zákona z 9. júla 2004 s belgickou ústavou. Tieto rozhodnutia Cour d'arbitrage mu však bránia v konkrétnom preskúmaní vyplývajúceho z osobitných okolností prejednávanej veci, o ktorej rozhoduje.

15 Vzhľadom na tieto skutočnosti Tribunal de première instance de Liège rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 6 [EÚ], ako aj článok 234 [ES] tomu, aby vnútroštátny zákon, akým je zákon z 12. júla 2009, ktorým sa mení článok 26 špeciálneho zákona zo 6. januára

1989 o Cour d'arbitrage, ukladal vnútroštátnemu súdu, ktorý konštatuje, že občan daňovník bol zbavený účinnej súdnej ochrany zaručenej článkom 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, ďalej len ‚EDĽP'], začleneného do práva Spoločenstva iným vnútroštátnym zákonom, a to článkom 49 programového zákona z 9. júla 2004, aby najprv požiadal o preskúmanie Cour constitutionnelle bez toho, aby sa tento súd mohol v spore, o ktorom rozhoduje, okamžite uistiť o priamom účinku práva Spoločenstva, a aby tiež bolo umožnené preskúmať súlad s medzinárodnými zmluvami, keď Cour constitutionnelle uznal zlučiteľnosť vnútroštátneho zákona so základnými právami zaručenými hlavou II ústavy?"

O právomoci Súdneho dvora

16 Belgická a francúzska vláda, ako aj Európska komisia, ktoré predložili písomné pripomienky, tvrdia, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na položenú otázku.

17 Na účely overenia právomoci Súdneho dvora treba preskúmať predmet položenej otázky.

18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 234 ES bráni právnej úprave členského štátu, ktorá na jednej strane ukladá súdom tohto členského štátu, aby sa najprv obrátili na vnútroštátny súd poverený preskúmaním ústavnosti zákonov s otázkou týkajúcou sa súladu ustanovenia vnútroštátneho práva so základným právom zaručeným ústavou, ak bol súčasne napadnutý nesúlad tohto ustanovenia so základným právom, ktoré úplne alebo čiastočne zaručuje právo Únie, a na druhej

strane zaväzuje súdy uvedeného členského štátu v otázke právneho posúdenia vnútroštátneho súdu povereného preskúmaním ústavnosti zákonov.

19 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora fungovanie systému spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, ktorý bol zavedený článkom 234 ES, na účely zabezpečenia prednosti práva Únie si nevyhnutne vyžaduje, aby sa vnútroštátny súd mohol v akomkoľvek okamihu v priebehu konania, ktorý považuje za vhodný, voľne obrátiť na Súdny dvor s akoukoľvek otázkou, ktorú považuje za nevyhnutnú (pozri rozsudok z 22. júna 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Zb. s. I-5667, bod 52).

20 Konkrétnejšie Súdny dvor rozhodol, že článok 234 ES bráni právnym predpisom členského štátu, ktoré zavádzajú incidenčné konanie skúmania ústavnosti vnútroštátnych zákonov, pokiaľ prioritná povaha tohto konania vo svojom dôsledku bráni všetkým ostatným vnútroštátnym súdom, tak pred predložením otázky ústavnosti vnútroštátnemu súdu poverenému výkonom kontroly ústavnosti zákonov, ako prípadne aj po vydaní rozhodnutia uvedeného súdu o tejto otázke, vo výkone ich právomoci alebo v plnení ich povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami (rozsudok Melki a Abdeli, už citovaný, bod 57).

21 Je však potrebné tiež pripomenúť, že v konaní podľa článku 234 ES má Súdny dvor právomoc rozhodovať o výklade Zmluvy o ES, ako aj o platnosti a výklade aktov prijatých inštitúciami Európskej únie. V rámci toho je právomoc Súdneho dvora obmedzená iba na preskúmanie ustanovení práva Únie (pozri najmä uznesenia zo 16. januára 2008, Polier, C-361/07, bod 9, ako aj z 12. novembra 2010, Asparuhov Estov a i., C-339/10, Zb. s. I-11465, bod 11).

22 Pokiaľ ide o požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv, podľa ustálenej judikatúry platí, že tieto požiadavky zaväzujú členské štáty vo všetkých prípadoch, v ktorých majú uplatňovať právo Únie (pozri uznesenie Asparuhov Estov a i., už citované, bod 13).

23 Takisto článok 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) stanovuje, že ustanovenia tejto charty sú určené „pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie“.

24 Toto obmedzenie sa napokon nezmenilo ani nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009, odkedy má Charta podľa nového článku 6 ods. 1 EÚ rovnakú právnu silu ako Zmluvy. Tento článok totiž spresňuje, že ustanovenia Charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie vymedzené v Zmluvách.

25 Hoci právo na účinnú súdnu ochranu zaručené článkom 6 ods. 1 EDĽP, na ktorý odkazuje vnútroštátny súd, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie (pozri najmä rozsudok zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt Duales System Deutschland/Komisia, C-385/07 P, Zb. s. I-6155, body 177 a 178) a bolo potvrdené v článku 47 Charty, nič to nemení na tom, že vnútroštátne rozhodnutie neobsahuje nijakú konkrétnu okolnosť, na základe ktorej by sa bolo možné domnievať, že predmet sporu vo veci samej má súvislosť s právom Únie. Spor vo veci samej, ktorý prebieha medzi belgickým štátnym príslušníkom a Belgickým kráľovstvom vo veci zdanenia činností vykonávaných na území tohto členského štátu, nevykazuje nijaký prvok, ktorý by ho spájal s akoukoľvek situáciou predvídanou ustanoveniami Zmluvy o voľnom pohybe osôb, služieb alebo kapitálu. Okrem toho uvedený spor sa netýka uplatnenia vnútroštátnych opatrení, ktorými dotknutý členský štát vykonáva právo Únie.

26 Z toho vyplýva, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania.

27 Vzhľadom na tieto skutočnosti treba na základe článku 92 ods. 1 rokovacieho poriadku konštatovať, že Súdny dvor je zjavne nepríslušný rozhodnúť o otázke, ktorú mu položil Tribunal de première instance de Liège.

O trovách

28 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) nariadil:

Súdny dvor Európskej únie je zjavne nepríslušný rozhodnúť o otázke, ktorú mu položil Tribunal de première instance de Liège (Belgicko).

Podpisy